

Výňatek z knihy

LOSÝ V SRDCI EVROPY

Od klasických ke stíracím

Vydalo Nakladatelství Olympia, a.s.
SAZKA - OLYMPIA 2002
Edice Sazka
autor Ivo Kasal

JUDr. Ivo Kasal

(dvacáté pokračování)

LOTERIE TŘÍDNÍ

Do roku 1918

Přílohou vládní předlohy byl i podrobný plán představ o fungování třídní loterie, kterým se nejdříve zabýval národohospodářský výbor poslanecké sněmovny. Úmysl zavést tento typ loterie komentovala i odborná veřejnost, především však právníci a ekonomové. Citujeme některé z názorů:

Nyní tedy vláda hodlá zrušit malou loterii. Ne najednou a ne bez náhrady, budeme mít dočasně vedle sebe loterie dvě, číselnou i třídní, a konečně není vyloučeno, že by se v Rakousku mohlo státi, že by vedle třídní trvale zůstala i číselná. Malá loterie budiž zvolna omezována v poměru k čistému zisku docílenému u třídní loterie v prvním roce jejího trvání a potom rok od roku v poměru, v jakém tento roční čistý výnos stoupá, a po uplynutí jednoho roku, když třídní loterie vykáže roční výnos aspoň 20 milionů, budiž úplně zrušena. Ministr financí podáváje každoročně oběma sněmovnám říšské rady zprávu o rozvoji třídní loterie a o omezení malé loterie.

Dle vládní předlohy se tedy vláda zmocňuje zřídit třídní loterii ve vlastní správě (nikoli tedy propachtováním). Herní plán každé třídní loterie budiž upraven tak, aby aspoň 70 % stanoveného veškerého kapitálu bylo vypláceno jako výhry. (Má-li tedy třídní loterie vynésti, jak se předpokládá, alespoň 20 mil. K, musely by sázky do třídní loterie činiti alespoň 67 mil. K, z nichž 30 % připadne jako zisk státu, načítajíc ovšem režii, a 47 mil. K na výhry.) Výhry vyplácejí se beze všech poplatků, a zvláště o výhrách těchto neplatí ustanovení zákona ze dne

31. března r. 1890 ř. z. č. 53. Výhry nemohou býti podrobeny exekuci, rovněž nemohou býti postiženy civilně soudními nebo administrativními zajišťovacími opatřeními. Pokutu 100-2000 K zaplatí, kdo bez státního zmocnění a po živnostensku nabízí ke koupí, prodává nebo občas jiným přenechává losy nebo losové podíly třídní loterie, anebo listiny, jimiž převádí se účast na takových losech nebo losových podílech ve vlastnictví nebo k nabývání výhry, a na opětovný přestupek pokuta až do 60 000 K, týž trest stíhá toho, kdo podporuje takový obchod jako prostředník. Zrušení malé loterie jest po léta sněmovnou poslaneckou žádané, bylo stále odkládáno z ohledů na rozpočet, obtíž to, která dnes je spíše větší než-li v minulých obdobích, protože přes tlumení loterie prováděné administrativně od třiceti let, sázky, které po mnoho let byly nezměněné, se v posledních čtyřech letech značně zvýšily.

Podle vládní předlohy o zavedení třídní loterie jest herní plán této loterie zařízen, tak, aby aspoň 70 % sázek bylo rozděleno na výhry. Čistý zisk plynoucí po odečtení výher od sázek činí 16 604 627 K, jenž jednak zvyšuje se poplatkem z výher, zmenšuje se o správní výlohy.

Konkrétní návrh na zavedení rakouské třídní loterie počínal s následující variantou: Ročně dvě samostatné loterie, každá rozdělená na 5 tříd. Celý los pro všechny třídy jedné loterie úhrnem za 200 K. Částka splatná třídně, tedy po částech 40 K. V případě slosování losu již v I. Třídě jej výherce musí předložit do tří měsíců, jinak výhry nevyzdvížené propadají ve prospěch

státu. Výhru nepřesahují 2000 K vyplácí přímo kolektant, od něhož hráč los koupil. Výhru vyšší poukazuje Loterní ředitelství po předložení losu prostřednictvím spořitelny. Pokud hráč, jehož los byl v I. třídě slosován, hodlá hrát dál, musí si pro II. třídu koupit za 80 K los nový. Při slosování ve II. třídě při zájmu o pokračování je třeba pro III. třídu zaplatit 120 K.

V obdobném případě pak pro IV. třídu 160 K a pro V. třídu 200 K za celý nový los. To se týká i nových hráčů přistupujících do hry, kteří se předchozích tříd neúčastnili. Pokud los za 40 K v I. třídě vylosován není, je na hráči, aby nejpozději 8 dní před slosováním II. třídy předložil los tam, kde jej koupil, los vrátil a po zaplacení další třídní sázky 40 K obdržel los téhož čísla pro II. třídu. Stejným postupem a ve stejné lhůtě si může postupně opatřit losy pro třídy ostatní, pokud tento los nebyl při právně odbytém třídním losování tažen. Podkladem smlouvy je zaplacení a převzetí losu.

Stát si ponechá jako svůj hrubý zisk maximálně 30 % všech sázek, určených také pro krytí režie podniku.

Ze zápisu přípravy na schůzi národohospodářského výboru citujeme zamyšlení nad výše navrhovanou úpravou nad nebezpečími, kterým bylo třeba čelit:

Starý hráč jest však povinen ve výjimečných případech, přihlásí-li se arci o obnovení losu ve stanovené lhůtě a složí-li včas další třídní sázku, přijati i los čísla jiného, nemůže-li mu z jakékoli příčiny již vydáno býti totéž číslo. Jak vidno, zaplatí sice nový i starý hráč třídně vlastně stejně – leč s tou odchylkou, že sázky doplácené novým hráčem vyšších tříd jsou pro něj vlastně ztraceny, poněvadž nebyl účasten předchozích třídních slosování. Opatření to je však nezbytným, poněvadž by za jiných okolností kupovány byly výhradně losy V. třídy, která, jak ze slosovacího plánu patrně, skýrá nepoměrně větší naději i pravděpodobnost výhry, než-li všechny ostatní třídní slosovací plány dohromady. Vřele lze doporučiti prodávání losů za přesné evidence jmen kupujících a dožadování se, by každá sběrna nejpozději v den slosování přesný seznam dle jmen centrálnímu loternímu úřadu zaslala. Tím bud alespoň z části čeleno nešvarům, jaké se v cizině s losy třídními neobnovenými, jichž hráči tedy se v dalších třídách již hry neúčastní, často děly. Manipulace spočívá v tom, že může kolektant prodati los novému hráči za náhradu sázky předchozích tříd, odvádějí státu losy starý, za levný peněz, jako bezcenný, od dále nehrající strany získaný. Kolektant může tak se obohacovati na úkor státu, získáváje např. při II. třídě kolem K 40, při třetí eventualitě K 80 atd. To vedlo

by k čilému obchodu i v losech propadlých, na nichž by se za takových okolností našlo dosti koupě chtivých, jichž poptávkou by se vytvořil i pro tyto, jinak zcela bezcenné losy kurz, jak případy v cizině se vyskytnouví dosvědčují. Podnětem k čilé poptávce po takových losech může se státi i okolnost, vydáno-li málo losů celkem jeví-li se po nich tím zvýšená poptávka. Jest úkolem těch, jimž provedení a kontrola celé této nové instituce bude svěřena, by prevenovali takovým nepřístojnostem co nejrázněji, stíhající nejen kolektanta, jenž by se podobné manipulace dopouštěl, ale stejně přísně i toho, kdo by radou nebo skutkem k umožnění takové transakce, stát přímo poškozující, jakkoliv přispěl. Vedle celých losů projektováno i vydávání čtvrtin losů třídních po K 10, jichž obnovování diti se bude arci stejně jako při manipulaci s losy celými. Navržené vydávání desetinek losů po K 4 za třídu nebude snad ani aktivováno vzhledem k odporu národohospodářského výboru, jenž v tomto projektu poznal důvodné nebezpečí, jež, láká ke hře a ji umožňuje i vrstvám nejchudším. V tomto směru jest zejména čeliti tomu, by někteří kolektanti nevydávali promes na losy, což se rovněž dělo v cizině. Kolektant hraje na jméno svoje nebo někoho, kdo mu stojí blízko. Na los vydává pak s ažiem promesy, přičemž umožňuje sázky i nejnuznějším, obohacuje se přitom opět na úrok státu i chudiny. Ke každé loterii vydáváno bude 80 000 celých losů různých čísel, na než celkově připadne 40 000 výher, z nichž bude 90 % (36 998) výher nejmenších.

(pokračování příště)

